

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.

Előfizetési díj: Egész évre 2 frt.

Szerkesztő és kiadótulajdonos:

CSOMOR KÁLMÁN.

Jogos kérelem.

Lapunk mult számában elmondottuk, hogy Darányi Ignác földművelésügyi miniszter ur egy törvényjavaslatot dolgozott ki, melyben a filloxera által kipusztított szőlők rekonstruálására tétetik intézkedés.

Még kormány férfit nem tett üdvösebb lépést, mint a jelenlegi földművelésügyi miniszter ur, aki törvényileg akar segínyt nyújtani a filloxera által kipusztított szőlők felújítására.

Mióta lapunkban ezen törvényjavaslatról megemlékeztünk, azóta hosszabb idő mult el, s a javaslatához többen, maga az Országos Gazdasági Egyesület is hozzá szólt.

Több irányban tétetett nyilatkozat, több irányban tétetett indítvány, melyek a jóakarattal és szakértelemmel kidologozott törvényjavaslatot csak jobbá, csak alkalmasabbá teszik.

Egy irányban azonban, mely felette fontos, igazságos és méltányos, nem történt határozott felszólalás; nem történt erre határozott megállapodás.

Megemlített ugyan az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kebelében történt tárgyaláskor, tett is reá némi nyilatkozatot az ott levő bankigazgató Enyedy Lukács ur; de az feltevés volt, nem volt világos, s még később is homályos maradt, s ma is az.

És pedig ez azon kérdés, hogy: *kifog-e a már betelepített vagy még részben telepítés alatt álló ojtvány szőlőkre is terjedni a törvény jótékony intézkedése? Avagy csak a felújítás elé kerülő szőlők betelepítésére adatik kölcsön?*

Nagyon igazságtalan lenne az, ha a már teljesen vagy részletesen betelepített szőlők a kedvezményes intézkedésben nem

részesítenének. Avagy azt hiszik, akik eddig telepítettek : azoknál a bankó halomszámra hevert?

Én azt hiszem, többen vagyunk, akik kölcsönhöz folyamodtunk, s legalább is részben kölcsön útján ujitottuk fel szülőinket.

Avagy azért képeznénk mi kezdeményezők kivételt, mert a tanulmányozás, a kísérletezés alatt sok vért veszítettünk; s a mi karunkon épült a jelenben eléggé jól ösmert új szőlőkultúra?

Az igazság ugy hozza magával, hogy a már teljesen és részben betelepített szőlők tálajdonosai is részesüljenek a kedvezményes kölcsönben, hogy így súlyos terhükön ők is könnyíthessenek és elismerés legyen részünkre az, hogy másokkal egyenlő elbánásban részesüljünk.

Mi azt hisszük, ezen igazságos álláspont győzni fog, csak nekünk érdeketeknek meg kell ragadni minden kínálkozó alkalmat, s ott hol alkalom kínálkozik: szóval, tettel, tollal kell igazságos álláspontunkat erősen hangoztatni.

Hiszen nem kérünk mi elismerést, csak azt, hogy nekünk is hasonló mértékkel mérjenek!

A kézben ojtásról.

II.

Hasonló czim alatt elmondottuk azt, hogy az ojtáshoz legjobb az emberi kéz.

Most elmondjuk, hogy a sok évi tapasztalat mire tanított, hogy miként lehet a legsikeresebben eszközölni a kézben ojtásokat?

Először is megjegyezzük, hogy a gyökeres alany több sikert biztosít. Ezután következik az előgyökerezett alany. És ezután következik a sima alany.

Ha gyökeres vesszőnk a földben van, legalkalmasabb az ojtás eszközlése idejében kiszedni; rögtön ojtani, s azonnal oskolázni.

Erre pedig legalkalmasabb azon idő, midőn a gyökeres vessző a földben megindulni kezd.

A megindulás jele az, hogy ha a vesszőn apró kis piros fakadások kezdenek jelentkezni.

Ismétem, midőn jelentkezni kezdenek. Mert nem szabad megvárni azt, hogy a vessző meginduljon, vagy hajtszon; mert ahol a kiszedett vessző életműködését erősen megkezdette, s ekkor szedetik ki: a sikerre káros hatással van.

A sima vessző előgyökereztetés végett csak akkor rakandó el: midőn a föld kezd átmelegedni. Ez az időjárástól függ; rendszeresen márczius vége felé kezdődik.

Mivel azonban az ojtás készítése, illetőleg kirakása május 5—8-dikán túl nem mehet, s mivel az előgyökerezéshez 5, néha 6 hét is szükséges: az ojtáshoz használandó sima vessző előgyökereztetését előbb kell eszközölni, mint az ültetésre vagy oskolázásra szántat; — és pedig a következőképen.

Asunk száraz helyen egy 2 láb széles, 4 láb mély s oly hosszú árkot, amennyi az előgyökereztetendő vessző befogadására szükséges.

Ennek a fenekére teszünk 1 láb vastagon friss lótrágyát: azt letapossuk s azután 10 czmter vastagon száraz homokkal vagy könnyű kavicsos földdel beborítjuk.

Ezen alátakart trágya azután a verem falai között állandóan meleget tart, s a falak hidegségét enyhíti. Ezután a vesszőt, mint már többször elmondottuk, előkészítve elverméljük.

Új előfizetőink iránti figyelemből az eljárást megismételjük.

Az előgyökereztetéshez szánt vesszők alsó végeit a bütyöknél elvágjuk, ötven szálonként összeszedjük, úgy azonban, hogy alsó végei egyenlően álljanak.

Ezután a csomót a közepén összekötjük, a közepén azért, hogy az alsó végek annyira szétálljanak, hogy közéjük legalább egy arasznyira mohát dugdoshassunk. Ha a mohát közédugdostuk, az alsó végét gyengén összekötjük, s így megfordítva az árokba behelyezzük.

A behelyezésnél a csomókat két vessző közé kötjük, s úgy helyezzük be az árokba, hogy a csomó a két vesszőn csüngjön.

Ha így megfordítva elhelyeztük, most már a vesszők alsó végére, mely most fölfelé áll, szintén egy kevés mohát rakunk s az árok és vesszők közötti hézagot szalmával kitömjük; csak az árok két végét hagyjuk szabadon, és oda egy-egy darab deszkát teszünk, hogy időközött azokat felvéve, a vermet megszellőztessük és elejét vagyük annak, hogy a netalán túl meleg veremben a vesszők felső rügyei tulkihajtsanak.

Ha a mohát — mint fönnebb mondám — a megfordítva helyezett vessző alsó végein elterítettük, akkor 2—3 ujnvi könnyü, de jó táp-dús földet terítünk reá, és ezután legalább egy láb vastagon fris lótrágyával befedjük, és ennek tetejére vékonyan földet borítunk, előbb azonban megöntözzük.

A viznek nem szabad hidegnek lenni, legalkalmasabb az állott, langyos viz.

Ugy is lehet előgyökereztetni, ha széltől védett helyen, például istálló vagy kamrában a fal mellé legalább 2 lábnyira fris trágyát rakunk s a csomóba kötött vesszőket úgy fektetjük, hogy a trágya és fal köz 4—5 ujnvi föld essék. Előbb azonban a csomóba kötött vessző köz 4 moha rakandó és a vesszők jó porhanyós föld közé teendők úgy, hogy a felső vége künn a szabadban legyen.

Ezen eljárás azonban kevésbé vezet sikerhez.

Az ojtást én mindig két szemre eszközölöm. Nem tehetek róla, én ennek elsőbbséget adok. Igaz, hogy magam is láttam igen szép sikereket egy szemes nemes gallynál is, de ott a viszonyok oly kedvezőek voltak, hogyha a nemes gally két szemes lett volna: *a sikert még sokkal nagyobb-nak hittem volna.*

A kötést illetőleg az a kérdés: mikor eszközöljük az ojtást? Ha korán, akkor oly anyaggal kell kötni, mely az elvermelt helyen nem rohad el. Ha akkor ojtunk, midőn kirakni azonnal lehet: *a tiszta raffia egészen alkalmas.*

De még az is kérdés, hogy van eszközölve a párosítás, nyelvvel-e avagy anélkül.

A nyelves párosításnál a kevésbé tartós kötő anyag is jó; mert ott a nyelvek maguk is összetartják, ha nyelv nélkül vitetik kefesztül: ott már csak a kötanyag tartja egybe; tehát már ezen kivitelnél tartósabb kötanyagot kell alkalmazni.

A párosítás eszközölését illetőleg felette elágazók a vélemények. Vannak akik azt állítják, hogy nagyobb siker érhető el: ha a párosítás nyelv nélkül eszközöltetik.

Sajnáljuk, de mi nem vagyunk ezen véleményen. Mi a nyelves párosítást jobbnak, alkalmasabbnak találjuk.

Igaz, hogy a nyelv vágása által több seb ejtetik a vesszőn, de hát az összeforr. Sőt a forradás a legtöbb esetben a nyelvek hegyénél a beillesztésnél veszi kezdetét.

Bár mennyi hibás ojtványt nézzünk, úgy találjuk, hogy legtöbbször a váglapok végei vagy az oldalai nincsenek egybe forrva. Az, hogy a nyelv ne volna összeforrva, ritka esetben fordul elő.

A nyelves párosítással sokkal szabatosabb munkát lehet eszközölni. Egy jól keresztül vitt nyelves párosítást akár kötés nélkül is ellehetne oskolázni, az oly szépen illik és tartja magát össze.

A nyelves párosításnál nem igen fordul az elő, hogy az összetétel a kötés alatt elcsuszék.

Köztudomásu, hogy forradás nem a fás résznél de a héjaknál kezdődik; a nyelves párosítással úgy össze lehet állítani a két vesszőt, hogy ha a vesszők színe egyenlő: *alig lehet megösmerni, hogy hol van összetéve.* A héjak a héjakkal teljesen találkoznak, s így a forradás könnyebben biztossabban beállhat, s elcsuszamlás vajmi ritka esetben történik.

Régen hangsúlyoztuk azt, hogy ha tökéletesen alkalmas kötanyagunk volna, a kézben ojtás probléméja rég meg volna oldva.

Eddig raffiát használunk leginkább a későbbi ojtásoknál.

Tudjuk azt, hogy a raffia, ha rézgálicz-oldatba mártatik, tartósabbá válik. ámde tudjuk azt viszont, ha a rézoldat a raffián feloldódik s a metszlapok közé jut, *az összeforradás akadályául szolgál.* Ez okból a rézgálicztól, de minden idegen anyagtól, mely feloldódik, *tartózkodnunk kell.*

Most már, ha a párosítás nyelves, tiszta raffiával is köthetünk, mert ha csapadékos időjárás mellett elrohad is a raffia, *a nyelv össze-tételénél fogva az ojtás együtt marad.*

Nem így áll a nyelv nélküli ojtásnál: ott ha a raffia elrohad, az ojtványt mi sem tartja össze és szét esik.

Hogy tehát ezen eset be ne álljon, zöldgálicz-oldatba mártott raffiával kell kötni; mely azonban az előbb mondott okoknál fogva hátrányos.

De hátrányos azért is, mert az olyan szabályosan nem lehet összeilleszteni illetve összekötni, mint a nyelv párosítást, és *a munkában alkalmatlanul csuszka*l.

Bár mint gondolkozom felette, s bár mily tárgyilagosan szóljak róla, az én nézetem az, hogy a nyelv párosítás jobb, mint a nyelv nélküli párosítás.

A nyelv nélküli párosítás is hasonlít ahhoz, mikor a tudós és kevésbé tudós világ az ojtógépeket ösmertette; s most 10 év után elismerik, *hogy nekünk, kik a szabókézzel eszközöltük a párosítást, igazunk van.*

Most cikkeznek róla, de végre reá unnak. Így lesznek a nyelv párosítással is.

Kossinszky Viktor ur, kinck szakképzettségére joggal lehet sokat adni, azt írta lapunk múlt évi utolsó számában, hogy a kézben eszközözendő ojtást nagyobb sikerrel vihetnénk keresztül: *ha a metszlapokat az eddigi szokástól eltérőleg a rügy oldaláról eszközölnénk.*

Őszintén szólva, még ezzel nem tettünk kísérletet; de ha felette elmélkedünk, a következő következtetésre jövünk:

Igaz az, hogy a belesatorna az izületből a rügy felé fut s ott végződván, ismét onnét indul ki és ismét az izületbe fut s így tovább. Igen természetes, hogy a rügy felőli oldalon erősebb a vessző életműködése, mint a tul oldalon.

Mondjuk a rügy felőli oldalt: a vessző elejének, a tulsó részt pedig: hátának.

Tehát az eddigi párosításnál a váglapok végei a vessző hátára estek, s mivel ott a nedvkeringés gyengébb, történhetett meg az, hogy legtöbb ojtványnál a váglapok végei nincsennek összeforrva s elállanak.

Nagyon feltehető tehát az, hogy ha a váglapok a rügyes oldalra jönnek, oda, ahol a nedvkeringés dusabb: *a forradás is tökéletesebb lesz.*

Azért tehát másnak is ajánljuk kísérlettételre, de magunk is teszünk vele kísérletet.

A váglapok végének biztosabb oda forradása céljából többen azon eljárást követik, hogy midőn az angol nyelv párosítást összeállították: kötés előtt a váglap végeiből alul-felül egy piczit levágnak; s így ott egy piczi zöld rész látható.

Ez az eljárás újabb keletű; onnan vette eredetét, mert a szakemberek azt tették fel, hogy ezen elvágott résznél a forradás biztosan beáll. S hogy így nem lesz az ami a multban volt, hogy legtöbb váglap vége nem volt oda forrva. Ez az ékojtásnál követett elméletből szállt át a párosításhoz.

Az ékojtásra némelyek azt hirdették, hogy ott a szárnyak soha

vagy nagy ritkán forrnak oda a nemes gallyhoz, s így ott éveken át egy kis seb marad, amelybe a nedvesség behatolván, a tőke életére káros.

Persze, hogy ha az alany szára hosszú, az feljut a nemes gally héjas részéig: nagyon természetes, hogy a héj a fás részszel nem forr össze. Ezért azután most az ékojtást úgy készítjük, hogy a nemes gally ékjéből egy piczi zöld rész kilátszassék. Itt azután az ezen részen képződött kis zöld részen képződő forrany: a szárnyakat a nemes részszel összeforrasztja.

Ez a helyes elmélet a gyakorlatban is jónak bizonyult.

Most átültettük ezen eljárást az angolnyelves párosításhoz, és én a mult évben azt tapasztaltam, hogy ojtványaim metszlapjai jobban és nagyobb számmal összeforrottak; tehát jónak bizonyult.

Most olvasom egyik szaklapban, hogy ezen kis sebecske káros, mert ott gomba alaku kidudorodás áll be.

Nohát kérem, ezt én nem irom alá. Igaz, hogy némi kidudorodás beáll, de hát nem a forrany neme idézi-e elő máshol is dudorodást.

Az a mi óriási szerencsétleuságunk, hogy a szaklapok ma ezt dicsérik, holnap meg azt gyalázzák: *legyen okos azután a szegény szőlész!*

S ez onnan van, mert aki bírja a tollat forgatni, s kezd szőlészkedni: egyszerre szakíró lesz, a szakirodalom lapjai megnyilnak előtte.

Én tehát ajánlom, hogy az angolnyelves párosításnál, midőn azt összeállítottuk, egy piczikét, egy czerina vastagságnyiit vágjunk le a metszlap végeiből, hogy ott a forradás beálljon.

Most ujabban valami ojtógép-félet hirdetnek; biztosítom a t. olvasót, hogy nem sokára az is a többi mellé kerül, s előbb-utóbb a legegyszerűbb eljárás fog általánosan tért hódítani.

A kötözés ne legyen sűrű, hogy a forrany dudorásának ne álljon utjában.

A kötözés után következik az ojtvány helyének bevonása.

Ide is külömbfélét: staniolt, ojtó-viaszt, parafát, stb. használnak.

Nézzük, miért kell takarni az ojtás helyét? azért hogy a nedvesség a metszlapok, a sebek közé ne hatoljon.

Tudjuk azt jól, hogy az agyag a vizet nem ereszti át, tehát ha agyaggal kenjük be: elértük célunkat; a vizet, a nedvességet a metszlapoktól távol tartjuk.

Az agyagnak a bekenés után kissé meg kell szikkadni; akkor azután mint egy cserép övezi az ojtás helyét. Hogy azonban a szikkadás alatt meg ne repedjen, szoktunk kevés marha-trágyát, vagy szórt közé keverni.

Ez teljesen alkalmas és legolcsóbb is.

Tehát az ojtványt ha bekenetett, egy kevés ideig, míg az agyag megkeménykedik, szabad levegőn kell tartani. Ha sima a vessző, annak 8—10 óra nem árt; a gyökeres, vagy pláne előgyökereztetett alanynak azonban csak addig szabad a levegőn lenni, míg az ojtás esz-

közöltetik. Tehát ha az agyag kenést szikkadni hagyjuk: az alany gyökere vagy előgyökereztetett része földdel takarva legyen.

Az agyag-kenés elég vastag legyen.

Következik az oskolázás.

Ha sima az alanyunk, akkor úgy járunk el helyesen, ha az eloskolázás előtt az alany alsó izületén a héjat több helyen meg szaggatjuk; s azután, hogy a nedvkeringést, ugynevezett erőt az ojtáshoz hajtjuk: az alany felső két szemét kivágjuk, hogy az ki ne hajtson.

Az oskolának csak fordított földet olyat használjunk, a melyik legalább egy évvel előbb fordított s a felső réteg már a nap és lég befolyása alatt élenyült.

Ha a talaj dus, az ojtvány erősebb gyökereket ver. Az erősebb gyökerek erősebb életműködést fejtenek ki. Ahol az életműködés erősebb, ott a forradás és fejlődés is tökéletesebb lesz:

Oskolázásnál egyedül a Richter-féle eljárás ad legbiztosabb sikert, csak hogy itt sem szabad a szélsőségig menni, s nem szabad az ojtványokat túl magasan rakni s a sirkét felette magasan huzni. Azért, mivel a magas sirkézésnél igaz, hogy a gyökér előbb keletkezik, de az is igaz, hogy könnyen kiszikkad s dussá nem fejlődik.

Ugy kell elrakni az ojtványt, hogy az ojtás helye a földszinéhez jőjjön. Sem a mély rakás nem jó, mert a föld mélyen később melegszik át, s az ojtvány később kel életre; sem a magas nem jó, mivel kiszárad és erős gyökeret nem ver.

Arra kell törekedni, hogy a sirke ne kötött talaj legyen, de homok vegyülék. Hogy a sirke meg ne repedezzen, mert a repedésen át a levegő a nemes gallyhoz jut s kiszikkad. S ha nem rendelkezünk homokos földdel: akkor munka által kell porhanyítani, utját állni, hogy meg ne repedezzen.

Ha a talaj sovány, nem szabad a sorsra bízni, hogy majd jó lesz az úgy is, hanem szuperfoszfát-mútrágyát kell venni s ha az oskolázás megtörtént, egy tompa fácskával nem mély lyukat fúrni, abba lyukba kell a szuperfoszfát-mútrágyát beleszórni s azután csöves kupával a mútrágyát vízzel leönteni.

A víz a mútrágyát feloldja, s a trágya le jut a gyökérzethez s azonnal hat.

Igy tudom én a kézben ojtás keresztül vitelét tanácsolni.

Egy új ojtási mód.

Eleven kis lapunk szerkesztőjének munkálkodásából látom azt, hogy teljes odaadással iparkodik elfoglalt állásának minden irányban megfelelni. És őszintén szólva, becsülöm benne az egyszerűséget, tárgyilagosságot és következetességet.

Egy irányban halad, a körül mozog, s nemcsak maga nem tér ki, sőt másoknak sem ad alkalmat, hogy cikkeikkel ellenmondásokba essenek, és az olvasót összezavarják.

Engedelmeivel azonban én ezuttal eltérek, és kegyes engedelmeivel egy eddig a szerkesztő ur által sem említett ojtási eljárásra kívánom szőlősgazdáink figyelmét felhívni.

Mindenfelől azt hangoztatják, hogy az ojtványok legnagyobb hibája az, hogy a forradás nem tökéletes, hogy a bélcatornák megsértetnek.

Az angolnyelves párosításnál azt hangoztatják, hogy a nyelvezéssel felesleges vágások eszközöltenek, hogy a forradás csak részleges.

A nyelvnélküli párosításnál azt állítják hibának, hogy ha a forradás gyorsan be nem áll, az egész ojtvány szét esik.

Az ékojtásra azt panaszojják, hogy az alany szárnyainak felső végén nem forradnak össze, s ott seb marad, melyen a nedv egész a bélcatornáig hatol, s beáll a fenésedés

Végre a párosításnál a metszlapoknál levő bélcatornák összezuzódását emlegetik.

Az elmondottak mindegyikében van egy kis igazság.

Az angol nyelvű párosításnál csakugyan sok vágás eszközöltenek, jobb volna, ha kevesebb volna.

Az egyszerű párosítást, ha a kőanyag elrohad: nincs ami összetartsa.

Az is igaz, hogy az angol párosítás, legyen az nyelvű, vagy nyelvnélküli: legtöbbször részlegesen forr össze, úgy, hogy ha az igazán hibátlanul lett összeforrott ojtványokat kívánjuk csak elültetni: akkor azután egész a szájalomig csekély százalékot nyerünk.

Én a múlt évben tettem kísérletet egy egész uj — eddig még sehol sem olvastam — eljárással, melylyel elég szép sikert értem el.

Elértem az ojtványoknál azt, hogy a bélcatornát nem is érintetem; elértem azt, hogy a forradás tökéletes lett; — és elértem azt, hogy az alany a nemes résszel együtt vastagodott.

Ojtottam pedig a következőképen:

Elvágtam a nemes gallvat két szemesre, úgy, hogy a második szem vagyis rügy alatt, felénél több izület rész maradt.

Most az alsó bütöknél, ahol a választó vonal látszik, bevágtam felénél mélyebben vízszintesen, s a tulsó oldalon egy kevés maradt fásrésszel a héjat 3 miliméterre levágam; alól pedig ékre esett.

Azután a helyben már beállott egy éves, elég erős alanyt, szintén a bütöknön, itt már egészen keresztül vágam vízszintesen, s egyik oldalán mint a gyümölcsfák héj alá ojtásánál: a szőlőfa héjat behasítottam, a héjat széthuztam, s az a nemes gally héjas részét, melyen kevés fás rész is maradt: behelyeztem, azután raffiával bekötöttem, s földdel az egészet, mint az ékojtásnál — betakartam.

30 darab ilyen ojtást eszközöltem, melyből mindössze 6 darab maradt el.

Mind megfogant, s a nyár közepén már nem látszott a legkevesebb sebhely sem.

Az alanyon pedig ojtás alkalmával két oldalon függélyes hasítást tettem, mely metszés által az alany a nemes résszel együtt vastagodott.

Szóval éppen úgy ojtottam, mint szokták a gyümölcsfákat, kéreg azaz héj alá ojtani.

Ajánlom szőlész társaimnak, tegyenek vele kísérletet, s ha náluk is beválik, alkalmazzák.

János gazda.

Ezen ojtás nemmel mi már az 1890-dik évben tettünk kísérletet. Az eredmény az lett, hogy minden egyes ojtvány megiludult, s az első kis levélkéjét kihajtotta, később azonban alig maradt meg egy pár belőle

A hibát abban követtük el, hogy az ojtást amint elvégeztük, a szabad levegőn hagytuk, s a nemes gallyacska elszáradt.

Ha mi akkor, úgy mint az ékojtást szokás, besírkéztük volna : akkor az összes ojtványaink sikerültek volna.

A múlt évben is tettünk néhány ojtvánnyal kísérletet, s nincs okunk a panasza.

Ez évben nagyobb mennyiségben szándékozunk kísérletet tenni.

Ezen ojtási eljárást a magunk részéről sem találjuk megvetendőnek, sőt a következő magyarázat mellette szól.

A szőlővessző, mint azt sokan de mindannyian tudják, nem bir végig völgygyel ; de a völgy egyik rügytől a másik rügybe megy át és innét ismét fölebb.

A völgy a rügyhöz érve egészen elszűkül, ez ismét onnan kiindulva hasonlóan szűk ; tovább a bélesatorna és az izületbeni haladásánál bővül. S így ha a bütyköt ott, ahol egy vonal alakú jel látható, vízszintesen elvágjuk : úgy találjuk, hogy ott éppen semmi bélesatorna sem látszik.

Ha most már úgy az alany, mint a nemes gallynál ott vágjuk el, ahol nem látszik a bélesatorna, és azután egybekötve összeforr : *annál jobb ojtási keresztüvitel nem is gondolható.*

Ezen eljárásnál a forradás körül futja a vesszőt, semmi hézag sem marad ; a bélesatorna megrontva nincs, tehát állandónak, tartósnak ígérkezik.

Csakhogy két így vízszintesen vágott vesszőt összekötni nem lehet, e célra legjobbnak ígérkezik, ha úgy bánunk el, mint a gyümölcsfánál szoktuk, a héj alá ojtást eszközölni.

Igaz, hogy a szőlővesszőnek nincs oly husos és vastag héja, mint legtöbb gyümölcsfának ; de van annyira, hogy idejében, szép ovatosan felvehető.

Felvenni pedig csak akkor lehet, midőn a nedvkeringés erősen folyamatban van.

Ekkor igen is fellehet venni.

Most már a nemes vesszőcskét, ha a bütyöknél, ott ahol a bélesatorna már a rügyhöz jutott ki, vízszintesen elvágjuk, és egyik oldalon a héjjal együtt egy kis nyelvecskét hagyunk, és azt a héj alá jól bedugjuk, bekötjük és betakarjuk : a siker nem marad el ; különösen, ha nem sajnáljuk a fáradságot, s a készojtványhoz egy kis sima lapos vesszőcskét teszünk, melyet az ojtvány biztosítására, raffiával hozzá kötünk

hosszant, és azután az egészet keményes agyagpéppel bekenjük, és kissé megszáradni hagyjuk.

Azonban csak az összetétel, vagy helyesebben a sebhelynél kenjük be.

Az így vesszőcskével megerősített ojtás elég erősen áll arra, hogy ha a forradás bekezdett, a gyenge forrany meg ne sértessék; a keményes agyagpép pedig válaszfalat képez, hogy a nedvesség hozzá ne férjen.

Megkívánom azonban jegyezni, hogy ezen eljárással csak a helyben eszközlendő ojtásnál lehet eljárni.

Jó lesz ezen eljárással kísérletet tenni. S kívánatos volna, hogy a kísérletek sikerei a nagy közönség tájékozása végett nyilvánosságra hozassanak.

A szőlő metszésről.

Az amerikai alanyon nemesített szőlőtők erejéről mesés dolgokat lehet mesélni.

Elmondhatjuk, hogy az rengeteg nagy erőt képes kifejteni a termésben. Ebből az állításból kiindulva azután sokan vadul neki szaladnak: és a nemesített tőkét metszés által ideje előtt is túlterhelik.

Az igaz, hogy a nemesített szőlőtők sokkal dusabb termést adnak, mint az európai fajok; de azért okosan és észszerűen kell ezen tulajdonukat kihasználni.

Nézzük csak meg a délceleg, kifejlődött paripát, mily könnyen majdnem repülve viszi lovasát. De mivé lett volna ez a délceleg paripa, ha kicsi csikó korában mint egy lovat terhelték volna? Elnyomorodott, visszamaradt volna.

Igy vagyunk az ojtvány-tőkékkel is.

De hát némelyek nem akarják figyelembe venni, hogy az ojtványtőnek is erősödni és tőkévé kell fejlődni. S vannak egyesek, akik az egész fiatal, még nem is tőkét, csak tőt: már a második évben túlterhelik.

Nohát kérem ez természetellenes kíváncságot, tudatlanság és értelmetlenség, különösen az esetben, ha a tők mint kész ojtványok lettek ki ültetve.

Hiszen kérem a második évben még a gyökerei sem ágasodtak el és erősödtek be annyira, hogy egy szál vesszón kihozott termés megérletésére elég erővel rendelkezzenek.

Akik nem hallgatnak a jótanácsra és fiatal tőjeiket túlterhelik: először is csakhamar látni fogják tőjeik visszaesését, másodszer a tőnek kivakulását.

Visszaesik, mert nem bírja a kihozott fürtöket beérlelni; — kivakul, mert a magas metszés mellett évenként magasabbra fejlődik a metszés, s így nem képezvén tőkét: a tőke kivakulása bekövetkezik. S ha ez bekövetkezik, akkor már a metszés oly magasra fejlődik, hogy egy téli fagy esetén csak az alany hajthat ki, s így az ojtvány bevégezte pályafutását.

Az ojtvány-tővel úgy kell bánni, mint előbb hangoztattam a gyenge csikóval. Apolni, jól kezelni kell s ha egyszer megerősödött s tőkéskével el van látva: azután lehet a körülményekhez mérten a termést tet-szés szerint fokozni.

Beszéljen akárki, én nem engedek egy betüt sem abból, hogy oda kell törekedni, miszerint a fiatal tő éléskamrával rendelkezék.

Éléskamra a tőke feje: az éléstárgyak rajta a szemek. Azért tehát oda kell törekedni, hogy 3 éves korig a tőkéske fejet neveljen. Ez pedig csak a rövid metszés által érhető el.

Az első évben metszük a tőt egy szemre, a második évben ismét egy szemre. Ekkor már van 2 rügyünk, amikben a fakadást hozó szemecskék el vannak rejtve.

A harmadik évben már lehet egy, esetleg két csapocskát hagyni mely a negyedik évben terem. Az ötödik évben azután lehet, ha a szőlő fája alkalmas és távolság megengedi s a talaj elég dus: akár dupla karikás művelést is alkalmazni; avagy lugos művelésre metszeni.

Altalános elv az, hogy az ojtványokat, ha elég erősek, reá kell metszeni; mert ha tőke-metszést, vagy egy-két szemes-metszést eszközünk: akkor a hajtások az évig nyulnak. Ha pedig azokat visszatörjük: akkor a vesszők ormótlanul vastagok lesznek. s a hónaljak törnek elé. S az eredmény az lesz, hogy sem szőlőfürt, sem szőlővessző; mert a rendkívül megvastagodott szőlővesszőt ojtásokhoz nem lehet alkalmazni, s eladásra sem alkalmas.

Én például 1 méter tőke és 1 méter sor távolságban levő 4 éves és idősebb dus talajban levő ojtványaimot a következőképen metszem.

A tőkén egymással szemben 2—3 csapon két-három szemes csapot hagyok. Ezen azután kihozhatja a mit tud. A tőke nincs tulságosan meg erőltetve és teremhet 2—3 kilo szőlőfürt; ennél pedig többet kívánni nem kell.

Ha valaki idősebb és egy méternél távolabb eső tőkén karika művelést vagy lugost akar: a negyedik évben megkezdheti és az ötödikben folytathatja.

Csak hogy a karika-műveléshez előbb alakítson metszés által, erős csercsapos csapot, és ezen hagyja meg a vesszőt, azután ne várja be míg a rügyek hajtani kezdenek, de egész korán kösse ki, különben a rügyek a kötés alkalmával lepattognak.

A helyben eszközlött ojtásoknál egy évet lehet nyerni, s az ojtástól számított harmadik évben már lehet a termésre való metszést megkezdeni.

Száz szónak is egy a vége, az, hogy addig a szőlőfát nem szabad tul-metszeni, míg az teljesen meg nem erősödött és az, hogy a tőkén előbb fejet kell képezni s ha ez meg van: akkor azután okosan kell megtérítetni vele a befektetett kiadást; és ezt metszés útján eszközölhetjük.

Levelezés.

Tisztelt szerkesztő úr!

Engedje meg tisztelt szerkesztő úr, hogy »A szőlőben« című lapjának múlt évi 8-dik számában a Ripária portálisról mondottakra vonatkozólag, habár tőlem nem függő okokból kissé meg késtem is, egy kis helyreigazítással éljek.

Becsés lapjának hivatkoztam számában, ugyanis az van mondva, hogy Rácz Sándor kir. szőlőszeti felügyelő — tisztelt barátom, önök előtt odanyilatkozott volna »hogy egész bátran és határozottan kijelenti, hogy tiszta portális telep az egész országban nem létezik.«

Megengedem, hogy azon portális telepek, melyeket Rácz barátom, és tisztelt szerkesztő úr eddig láttak, mindannyian csakugyan csak épen legfőbb szelektált Ripária ültetvények voltak; tény, hogy sajnálatomra magam is ezen szomorú tapasztalatra jöttem az országnak legtöbb telepjét illetőleg; de az már hála Isten, mégsem felel meg egészen a tényleges állapotnak, hogy tiszta Ripária portális ültetvények az egész országban nem léteznének. Így p. u. nyugodt lélekkel mondhatom, hogy p. u. a vezetésem alatt álló terezal telepeknek az utóbbi négy évben létesített mintegy 40 k. holdnyi Ripária ültetvényei, s egy kisebb hat éves ültetménye is mind fajtiszta portálisok, s hogy a hegyalján már legalább is 50 k. hold magán tulajdont képező olyan portális ültetmény is van, melyeknek meglehetősen fajtisztaságáért teljesen jól állok.

Szándékosan mondhatom, hogy »meglehetősen fajtisztaságáért« mert nem állítom, hogy egy néhány százalék más fajta nem volna ezek között is; mert elképzelhető, hogy a sok felette hasonlóból teljesen megtisztítani egy Ripária portális ültetvényt igen nehéz lehet, s még a leglelkiesmeretesebb ember telepén is évek múlva is találni fogunk egy pár gyanus vagy hamis egyedét. De igenis áll az, hogy legalább 90—95%-ja ez ültetvényeknek már feltétlenül olyan portális, melyre Rácz barátomnak általam is korrektnek talált fajtát jellemző leírása is teljében reá illik.

De van már tiszta portális ültetvénye, p. u. a baraczkai telepeknek s a tihanyi állami faiskolának s más telepeknek is. Igaz, hogy miután a francia »swihák« vesszőszállítók portális neve alatt legtöbbször csak egyes Ripáriát szállítottak, ennek folytán a baraczkai telep első ültetvényei is, mint még sok más ilyen vesszőkből létesítettek, csak egyes Ripáriák voltak, de a mai ugynevezett portális táblák már valóban azok.

Mindenesetre tény, hogy a vesszőkkel, s így újabban a *Rupestris monticolá*val is roppant visszaéléseket üznek, s miután csakugyan sokan vannak olyanok is, ki tudva csak a nagyobb ár kedvéért hamisan hirdetnek fajtiszta vesszőket; ennek folytán nem lehet elég súlyos kifejezést találni, hogy megbélyegezzük vele ezek üzelmét. De viszont, miután a magas ministerium az utóbbi időben épen leginkább Tarczalról adatja ki az elárusított portális vesszőket, egyrészt a megrendelők megnyugtatója céljából, másrészt nehogy a magas ministerium is olyan színben tűnjön fel, ki még saját hazai telepeiről is szintén csak »ugynevezett«

portalisokkal kedveskedik a folyamodóknak; ezek folytán kötelességemnek ismerem — egyebekben teljesen igazat adva az uraknak, hogy ezen helyreigazításnak b. lapjában helyet kérjek.

Egyben pedig engedjék meg úgy, igen tisztelt Szerkesztő úr, mint Rácز barátom is, hogy ezuttal is megragadjam az alkalmat, hogy meghívjam önöket a mi hegyaljai telepeink meglátogatására is. Mindkettőjüket olyannak ismerem, kik jó magammal együtt okulásból szeretnek tanulni; reményelem tehát, hogy ez év tavaszán telepeinken kölcsönösen viszont látjuk egymást.

Teljes tisztelettel maradván tisztelt szerkesztő úrnak.

Tarczalon, 1896. január hó 25-én.

kész szolgálja

Kossinsky

m. k. vinc. isk. igazgató

A magas fásojtás

Mult évben tettem kísérletet a magas fás ojtással, s mondhatom: rendkívüli sikert értem el, olyant, milyenre még gondolni is alig mertem.

1000 db 4 éves ripária tőkémén az 1894. évben igen szép hajtások fejlődtek; ezeken eszközöltem a fásojtásokat.

Először is minden tőkén meghagytam 3—4 szál vesszőt, s azt egy méter magasan addig mig a vékonyas vesszóm volt, angolnyelven párosítással beojtottam; mikor a vékony vesszóm elfogyott: a nemesítést átfordítottam ékojtásra. S így felváltva ojtottam ápril hó 3-ától május 4-ig.

Készítettem 3600 db ojtványt, megeredt 3009 db. Ez oly rendkívüli eredmény, milyent másként eszközölt ojlványoknál egyáltalában elérni nem lehet.

Azért tehát azoknak, akik vesszőjüket még le nem vágták és ojtani akarnak, azt ajánlom: ne is vágják le, hanem ott magasan ojtás be, s huzzák a föld alá. Az eredményben örömük lesz, s oly sikert érnek el, milyent semmi más eljárással.

Csakhogy egyet-mást ajánlok becses figyelmükbe.

1-ször azt, hogy ha párosítást eszközölnek: akkor a raffiát viaszszal vonják be, szóval úgy viaszolják meg szálonkint, mintha spárga volna. A raffián a viasz a nedvességet távol tartja, s így sokkal tovább ellenáll a rohadás- és feloszlásnak.

De ha egyszerűen száraz raffiával kötnek, az előbb megrohad, s így sok esetben a forradás beállta előtt feloszlóván: a kötést nem tartja, s miután a vessző ruganyosan fekszik a földben a kötés nélkül álló nemesítés szétesését sietteti.

2-or, hogy az alany inkább hosszabb, mint rövidebb legyen, mert a rövidebb alanyt nem lehet úgy elnyújtani s letakarni, mint a hosszú alanyt.

3. Minden egyes lehuzott ojtványhoz két peczek alkalmaztassék.

Egyik a tőkénél, ahol az alany a földbe húzatik, ott legyen lekapcsolva, a másik a nemesítéshez nem távol, de az alanyon. Lehet azonban a tőkénél egy kapocsossal több alanyt is leszorítani

4. Nem kell a lehuzást mélyen eszközölni. Ha mélyen van, később hajt gyökeret. Elég ha 3—4 ujnyi föld takarja.

5. Nem kell egész augusztus hóig gyökerezésre reá gondolni sem. Ha előbb piszkálgatjuk, sokszor az akkor erősödő összeforradást zavarjuk meg, s így hátráltatjuk a forradás erősödését.

6. Ha egy tőkén 7—8 szál vagy 10 szál van is, mind beojthatjuk csak azután a tőkéből előtörő hajtásokat kell erősen meggyomlálni. Nehogy a tőke ereje a zöldhajtásokba menjen, hanem az az ojtványok fejlődésére használtassék fel.

Azután arra is gondot kell fordítani, hogy tulságosan ne lombosodjék el a zöldhajtás, hogy be ne árnyékolják a nemesítéseket; mert ennek napra és légre van szüksége.

A párosítás oly annyira jól sikerül, hogy alig lehet látni az összeforradást. A nemesítés hajtásai erősebbek, mint az oskolába rakott két éves ojtványoké. Gyökérzete pedig bámulatosan dús; szóval: *minden nemesítés egy kész tőke*

Az ékojtás hasonlóképen pompás. Csakhogy vigyázni kell, hogy az alany szárnyainál a nemes gallyból egy kis zöld rész látszassék.

Ősszel az ezer darab tőn egy-egy ilyen gyökeres erős ojtványt meghagytam. A többit levágtam s az ott hagyott egy darab ojtványt azután a tőke helyére eldöntöttem. S így a darab telep egyszerre kész szőlő lett, s nekem meg maradt 2000 ojtványom, melylyel most a tavaszon két esatorna szőlőt beállítok.

Az egész a következő összegbe került: Egy ember beojtott egy nap 120—140 darab ojtványt 1 firt 50 kr napszám mellett; került mondjuk 30 napba s így 45 firtba. Az elrakás, gondozás, a kis karó 55 firtba, összesesen mondjuk 100 firtba.

Ez a legmagasabb számítás. Tehát 100 firtal nyertem 3 esatorna kész ojtvány-szőlőt, mely 3000 ojtványt foglalt magában.

Ebből látható, hogy ezen módja a nemesítésnek *valóban nagy figyelmet érdemel.*

X. Y.

Kérdések és feleletek.

Válasz a 185. számú kérdésre.

Felelet. A sima jaquez, hogy nehezen gyökeresedik és nehezen áll be, onnét van, mivel a jaquez szőlővesszőnek tömött, sűrűn erősen rostozott héja van. Azonban ha a jaquez héjától részben megfosztatik: a *siker biztosabb.* A sima jaquezon eszközölt kézben ojtással azért lehet kedvezőbb sikert elerni, mivel a nemes rész előbb kelvén életre, a hozzá kötött jaquez vesszőt életre hívja, a következő alapon.

A nemes rész két szemes lévén, ha az a földbe kerül és a föld átmelegszik: *életműködését megkezdi*

Egy ojtógaly, mely két szemmel van, rendelkezik az élet összes feltételeivel, ugyanis: az életrekelés alkalmával az alsó szem *gyökér képződés felé indul*, s a felső szem a fejlődés felé. Ekként a nemes galyuak nedvre van szüksége, melyet szivacs minőségű bélesatornájával az alanyhoz alkalmazott részével az alany bélesatornájából veszi fel. Így az alany bélesatornája a nedvet a nemes gallynak által adván, *a hiányt a föld nedvességéből pótolja*.

Ekként megindul az összeköttetés a nemes rész, jaquez alany és a föld között. Ebből ered azután a nagyobb siker.

Szóval ha valakinek meszes márgás száraz talaja van, ahol a jaquez jól meg él: *e célra sima jaquez alanyba a siker tekintetéből egész bátran ojthat*.

Hasonlóképen vannak mindazon alany fajok, melyek mint sima vesszők nehezen gyökeresednek.

186. **Kérdés.** Nekem van egy jaquez táblám 8 éves. Miután azt olvastam, hogy a jaquez Franaziaországban eléggé nagyban használtatik mint alany, azt gondoltam: jó lenne az én 8 éves jaquez táblámat beojtani. Arra kérek tanácsot: hogy jó lesz-e ha én azokat ékkel benojtom? Továbbá igaz-e az, hogy a jaquez alanyon eszközölt ojtvány soha sem ad olyan nagy termést, mint a ripária alanyon eszközölt ojtvány.

S. G.

Felelet. Az ön 8 éves jaquezát be lehet ojtani ékre, és jól sikerülhet, de az ékojtást ily vastag alanynál egészen másként kell keresztül vinni, mint a vékony alanynál, ahol a nemes gally az alannal egyenlő vastag.

Ugyanis a tőke nyaka, amint elvágatik, az csak egy oldalon hasítandó be, és az ék ezen hasítékba tolandó be úgy, hogy a nemes gally héja az alany héjával érintkezzék.

Nem szabad tehát a közepén behasítani, mert az ék vékonyabb lévén mint a nemes gally az alany és nemes rész héjai nem találkoznak. Sőt legtöbb esetben a repedés a nemes gally részeivel nem töltetik be teljesen: *oda a szenny, víz vagy föld tolu! és az összeforradást hátráltatja*.

Mivel azonban az ilyen öreg tőkék beojtásánál rendszeren sok kimarad, sőt nem ritka esetben az alany is kivesz, legbiztosabb eljárás, ha a tőke hajtásai zölden ojtatnak be; avagy ha a rajta levő fás vesszőből 2—3 darab tavasszal elég magasan beojtatik, s a reá következő őszszel a tőke a rajta levő ojtvánnyal együtt bedöntetik.

187. **Kérdés.** Van-e kilátás arra, hogy a kisebb szőlőbirtokos is kap a kormány által tervezett kölcsöntből? s van-e kilátás arra, hogy a már beállított ojtvány szőlők is részesülnek a kilátásba helyezett olcsó és kedvező fizetési feltételekkel tervezett kölcsönben?

F. K.

Felelet. A törvényjavaslat az tervezi, hogy a 800 □ öles területű szőlő is részesüljön a kölcsönben. A már beállított ojtvány szőlőkről nem szól ugyan a javaslat, de remélteni lehet, hogy ezekre is kiterjed a jótékony intézkedés.

Kérjük mindazokat, akik lapunkat megtartani ohajtják: sziveskedjenek az előfizetési pénzt egy évre 2 frtot beküldeni. Akik pedig nem kívánnak utólagosan sem fizetni lapunkra: sziveskedjenek a jelen példány visszaküldésével azt tudomásunkra hozni.

Eladunk :

100 ezer válogatott vegyes sima ripáriát.	
ojtás alá való ezre	15 frt.
ültetni való »	8 »
oskolázni való »	4 »
50 ezer sima jaquezt	
ojtás alá való ezre	12 »
ültetni való »	6 »
5000 sima herbemont	
első osztály	12 »
másod osztály	6 »
30 ezer sima othellót, ezre	
első osztály	20 »
másod osztály	10 »
8 ezer gyökeres othellót, ezre	30 »
Aki othellót rendel, egy- két üveg othelló bort díjtalanul kap.	
2000 gyökeres kadarka ojtványt, ezre	120 »
Nemes vesszőket :	
Három magú nemes kadarka, válogatva ékojtáshoz, ezre	10 »
» » » » párosításhoz » »	8 »
» » » » vegyesen » »	5 »
Rozsdás muskolat válogatva ékojtáshoz ezre	15 »
» » » » párosításhoz » »	10 »
» » » » vegyesen » »	8 »
Más nemes borfajok ezre	6 »
Csemege szőlővesszők ékojtáshoz, száza	3 frt — kr.
» » párosításhoz »	2 » 50 »
» » vegyesen »	2 » — »

A megrendeléseknél kérünk 25%-töli előleget, és egyúttal körülírni : hogy hol van a vasuti vagy hajózási leadó állomás. Hozzánk intézett levelekhez kérünk 1 db 5 kros bélyeget csatolni, s azonnal válaszolunk.

Nyomatott Kohn L. könyvnyomdájában Gyöngyösön.